

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Gjæring Afklaring

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 416. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346602962848/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

Spredt - Samlet
Spredte Kræfter - Samlet Kraft
Fid og Did - Fremad, Ret Fremad
Splitter - Samlet
Gjæringstid - Afklaret
Stædt mellem Tvende - Valget
Gjæring - Klar Vin

I *Afklaring* læser man på sidste side (her s. 192): »Paa sidste Blad af Romanen »Gjæring« var nærværende Roman bebudet under Titelen »Afklaret.« - Titelen »Afklaret« har jeg forandret til »Afdaring«, da jeg fandt denne Betegnelse mere passende.»

At samspillet mellem *Gjæring* og *Afklaring* er at foretrække for *Gjæring* og *Afklaret* turde være indlysende. Måske er der også en betydningforskel. *Afklaret* angiver, at dannelsesprocessen er afsluttet, jf. de i det foregående anførte titelforslag, hvor *Samlet*, *Samlet Kraft*, *Valget*, *Klar Vin* angiver noget definitivt. *Afklaring* kan angive det samme, men kan også markere, at processen fortsætter, at Karl Wintrup trods egne modsatte tilkendegivelser ikke bliver helt færdig med Rebekka Woltersien (se s. 408).

Ordene *Gjæring* og *Afklaring* passer ind i en del af dannelsesromanens struktur: *Hjemme* vokser helten op i en tryk harmoni. I sin ungdom bliver han *Hjemløs*, fordi hans ideale krav til tilværelsen skuffes. Hans liv præges af egoisme og passion. Han svigter med andre ord sig selv. *Hjemgangen* sker, idet han gennem resignation frigør det ideale. *Gjæring* og *Afklaring* svarer således til *Hjemløs* og *Hjem*.

Bliver der plads til 1. fase, *Hjemme*? Ja og nej. I *Gjæring* bor børnene hjemme, og på sin vis lever de i den hjemlige harmoni, som normalt karakteriserer dannelsesromanens 1. fase. De lever i tryk tillid til Gud, hvilket finder sit stærkeste udtryk i oplevelsen af julen. Den overvælder dem med sin »sunderfulde Blanding af Himnisk og Jordisk«. Da Karl første gang rammes af virkelig angst (*G.-A.*, 54), føler han fortvivelse over at skulle »miste Julen«.

Men denne trykthed i forholdet til Gud udelukker ikke, at de til daglig lever i et skærende dualistisk univers, hvis negative element er den truende natur og de åndløse jættemennesker. Karl taler om, »hvilket uoverstigeligt Svælg, hvilken bundløs Afgrund af Skjændsel